

6. SINIF

İNTRO

MOZAIK MOBİL UYGULAMA
İÇİN KAREKODU OKUTUNUZ.

VIDEO ÇÖZÜM İÇİN
KAREKODU OKUTUNUZ.

TÜRKÇE

Defter Kitap

BİLHAN UĞURLU

HARUN GÜNDOĞDU

PINAR KISACIK

AHMET KOÇ

AYŞEGÜL ÖZTÜRK

ADNAN ŞAHİN

KADİR UZUN

EMRAH TURGUT

İBRAHİM ÇELİK

ALİ ATASEVER

BURAK KESKİN

FATMA CANSEL SUNGUR

ABDULKADİR UÇKAN

ABDULHAMİT EMEKLİ

YAYIN KOORDİNATÖRÜ

EDA ERDOĞAN
KAZIM EMEKLİ

EDİTÖR

RAMAZAN ATAĞ

GRAFİK TASARIM
DİZGİ

BİLHAN UĞURLU
HARUN GÜNDOĞDU
AHMET KOÇ
ALİ ATASEVER
ADNAN ŞAHİN
MURAT ÇAĞIRAN

YAZAR

BASIM YERİ

Copyright©

Bu kitabın her hakkı yayınevine aittir.

Hangi amaçla olursa olsun bu kitabın tamamının ya da bir kısmının kitabı yayınlayan yayınevinin önceden izni olmaksızın elektronik, mekanik, fotokopi ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılması, yayınlanması ve depolanması yasaktır.

ISBN: 978-625-7870-26-9

Sevgili Öğrenciler,

Eğitim modelinin güncellendiği; biyolojik, dijital ve fiziksel çağa doğru ilerlediğimiz bu süreçte sınavların amaç değil araç olarak yapılandırılması söz konusu. Bu kapsamda “Liselere Giriş” ve diğer sınavlarda sizden sadece soru çözmeniz değil; günlük hayatla ilişkilendirme, problem çözme, sorgulama, analiz etme gibi üst düzey bilişsel becerileri kullanmanız istenmektedir.

Mozaik Yayınları olarak deneyimli ve fenomen kadromuzla “İntro Defter Kitap” serimizi hazırlarken bilgiyi öğrenme, öğrendiğini kavrama ve kavradığını uygulama işleyişini merkeze alan bir yaklaşımı benimsedik. Bu doğrultuda kitabımızı tamamen kazanımlara uygun, basitten karmaşığa ve günlük hayat ile ilişkilendirerek hazırladık.

Mozaik İntro Defter Kitap Serimizde,

Öğrenme Alanı; ilgili kazanım detaylı konu anlatımı

Etkinlik; ilgili kazanımın etkinlik uygulamaları

Kazanım Testi; ilgili kazanımın temel düzeydeki testi

Konu Kavrama Testi; ilgili konunun kavrama düzeyindeki testi

Yazılıya Hazırlık; 2 dönemdeki 4 yazılıya hazırlık çalışmaları

Bölüm Değerlendirme Testi; ilgili bölümün LGS soru sayısı aynı olacak şekilde değerlendirmesi

Bölümleri yer almaktadır. Bu bölümleri belirtildiği gibi hiyerarşik bir düzende ele alarak sizde kalıcı öğrenmenin gerçekleşmesini amaçladık.

Kitabımıza katkılarından dolayı Güler ONAT, Barış ÜNLÜ, İrfan ASLAN ve Mustafa YILMAZ'a ayrı ayrı teşekkür ederiz.

Kitabımızın öğretmenlerimizin değerli emeklerine bir destek, öğrencilerimizin değerli çalışmalarına bir kaynak olması umuduyla ...

Abdulhamit EMEKLİ
Mozaik Yayınları Koordinatörü

İÇİNDEKİLER

1. BÖLÜM

☞ SÖZCÜKTE ANLAM

Sözcükte Anlam Özellikleri.....	8
Kazanım Testi-1.....	13
Sözcükler Arası Anlam İlişkileri.....	15
Kazanım Testi - 2.....	20
Söz Sanatları.....	22
Kazanım Testi - 3.....	28
Deyimler.....	30
Kazanım Testi - 4.....	35
Atasözleri.....	37
Kazanım Testi - 5.....	41
Konu Kavrama Testi (Sözcükte Anlam).....	43
I. Dönem I. Yazılı Sınavı.....	45
Yazma Etkinliği.....	47
Değerlendirme Testi.....	49

2. BÖLÜM

☞ CÜMLEDE ANLAM

Anlatımına Göre Cümleler.....	56
Kazanım Testi - 1.....	62
Cümlede Anlam İlişkileri.....	64
Kazanım Testi - 2.....	71
Cümle Yorumlama-Yakın Anlamlı Cümleler-Cümle Oluşturma.....	73
Kazanım Testi - 3.....	77
Cümlede Kavramlar.....	79
Kazanım Testi - 4.....	85
Cümlede Duygular.....	87
Kazanım Testi - 5.....	91
Konu Kavrama Testi (Cümlede Anlam).....	93
I. Dönem II. Yazılı Sınavı.....	95
Yazma Etkinliği.....	97
Değerlendirme Testi.....	98

3. BÖLÜM

☞ PARAGRAFTA ANLAM

Konu - Başlık - Anahtar Sözcük.....	104
Kazanım Testi - 1.....	109
Ana Düşünce - Şiirde Duygu - Yardımcı Düşünce.....	111
Kazanım Testi - 2.....	115
Metinde Soru - Cevap, Metin Tamamlama.....	117
Kazanım Testi - 3.....	121
Parça Bölme, Oluşturma; Akışı Bozan Cümle, Paragrafın Bölümleri.....	123
Kazanım Testi - 4.....	131
Hikâye Unsurları, Dil ve Anlatım, Anlatıcı Türleri, Metinde Karakter.....	133
Kazanım Testi - 5.....	139
Konu Kavrama Testi -1.....	141
Konu Kavrama Testi -2.....	143
Değerlendirme Testi.....	145

4. BÖLÜM

☞ GÖRSEL YORUMLAMA VE SÖZEL MANTIK

Görsel Okuma / Yorumlama.....	152
Kazanım Testi - 1.....	173
Kazanım Testi - 2.....	175
Kazanım Testi - 3.....	177
Kazanım Testi - 4.....	179
Sözel Yetenek/Akil Yürütme.....	181
Kazanım Testi - 5.....	187
Kazanım Testi - 6.....	189
Konu Kavrama Testi - 1.....	193
Konu Kavrama Testi - 2.....	195
Konu Kavrama Testi - 3.....	197
Konu Kavrama Testi - 4.....	199
Değerlendirme Testi.....	201

5. BÖLÜM

☞ DİL BİLGİSİ

İsim Çekim Ekleri	208
Kazanım Testi	213
Konu Kavrama Testi	215
Yapı Bakımından Sözcükler	217
Kazanım Testi	221
Konu Kavrama Testi	223
İsimler	225
Kazanım Testi	231
Konu Kavrama Testi	233
Sıfatlar (Ön Adlar)	235
Kazanım Testi - 1	243
Kazanım Testi - 2	245
Konu Kavrama Testi	247
İsim Tamlaması ve Sıfat Tamlaması	249
Kazanım Testi - 1	255
Kazanım Testi - 2	257
Konu Kavrama Testi	259
Zamirler (Adıllar).....	261
Kazanım Testi	267
Konu Kavrama Testi	269
Edat-Bağlaç-Ünlem	271
Kazanım Testi	281
Konu Kavrama Testi	283
II. Dönem I. Yazılı Sınavı	285
Yazma Etkinliği	287
Değerlendirme Testi.....	288

6. BÖLÜM

☞ METİN TÜRÜ - YAZIM KURALLARI - NOKTALAMA İŞARETLERİ

Metin Türleri	296
Kazanım Testi - 1	303
Şiir Bilgisi	305
Kazanım Testi -2	309
Konu Kavrama Testi (Metin Türleri)	311
Büyük Harflerin Kullanıldığı Yerler.....	313
Kazanım Testi - 1	319
Sayıların Yazımı	321
Kazanım Testi -2	325
Bazı Kelimelerin, Eklerin, Kısaltmaların, İkiemelerin ve Pekleştirme Sözcüklerin Yazımı	327
Kazanım Testi -3	333
Yazımı Karıştırılan Sözcükler	335
Kazanım Testi -4	339
Konu Kavrama Testi (Yazım Kuralları).....	341
Nokta - Virgül	343
Kazanım Testi - 1	349
Diğer Noktalama İşaretleri.....	351
Kazanım Testi - 2	363
Konu Kavrama Testi	365
II. Dönem II. Yazılı Sınavı.....	367
Yazma Etkinliği	369
Değerlendirme Testi.....	370
Cevap Anahtarı	377

DEFTERİMİ TANIYORUM

ÖĞRENME ALANI

İlgili kazanımın detaylı bir şekilde konu anlatımı yer almaktadır.

ETKİNLİK

İlgili kazanıma ait bol sayıda ve çeşitlikte etkinlikler yer almaktadır.

1 KAZANIM TESTİ

İlgili kazanıma ait temel düzeyde soruların yer aldığı, kazanımın pekiştirilmesinin amaçlandığı bölümdür.

YAZILIYA HAZIRLIK

Yıllık Plana göre yazılı tarihlerinin olduğu konuları kapsayacak şekilde hazırlanan çalışmalardır.

1 KONU KAVRAMA TESTİ

İlgili konuya ait kazanımların kavrama düzeyindeki sorularla öğrenilip öğrenilmediğinin test edildiği bölümdür.

ÜNİTE DEĞERLENDİRME TESTİ

İlgili bölümün LGS soru sayısı aynı olacak şekilde hazırlanan ve ünitenin değerlendirilmesinin yer aldığı bölümdür.

A B C...

SÖZCÜKTE ANLAM

BÖLÜM

1

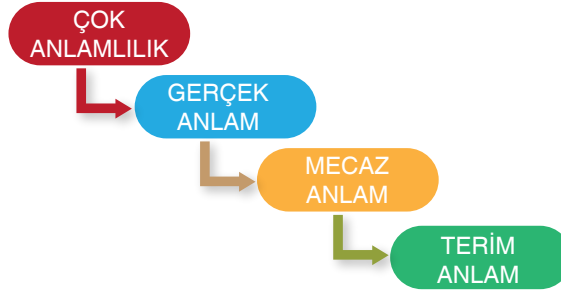
- 6.2.5 : Kelimeleri anlamlarına uygun kullanır.
- 6.3.5 : Bağlamdan yararlanarak bilmediği kelime ve kelime gruplarının anlamını tahmin eder.
- 6.3.13 : Metni oluşturan unsurlar arasındaki geçiş ve bağlantı ifadelerinin anlama olan katkısını değerlendirir.
- 6.3.14 : Metindeki söz sanatlarını tespit eder.
- 6.2.6 : Deyim ve atasözlerinin metne katkısını sağlar.

6.2.5.: Kelimeleri anlamlarına uygun kullanır.

6.3.5.: Bağlamdan yararlanarak bilmediği kelime ve kelime gruplarının anlamını tahmin eder.

SÖZCÜKTE ANLAM ÖZELLİKLERİ

ÇOK ANLAMLILIK

Dilin anlamlı en küçük parçasına sözcük denir. Sözcükler, dilimizdeki kavramları ve nesnelere karşılıklar. Sözcükler; bir anlamı karşılarken anlam genişlemesine uğrayarak zamanla ilk anlamının dışında yeni anlamlar kazanır. Birden fazla anlamı olan bu sözcüklere çok anlamlı sözcükler denir.

“Çevirmek” sözcüğü

Geçit törenlerinde yürürken protokole yüzümüzü **çevirdik**, cümlesinde “bir şeyin yönünü değiştirmek” anlamında,

Televizyonun düğmesini **çevirirken** kopardı, cümlesinde “döndürerek hareket ettirmek” anlamında,

Annem tek maaşla bütün evi **çeviriyordu**, cümlesinde “yönetmek, idare etmek” anlamında kullanılmıştır.

NOT

Bir sözcük, hem gerçek hem mecaz hem de terim anlamda kullanılabilir. Bu anlamlar o sözcüğün “çok anlamlı” olduğunu gösterir.

Gerçek Anlam

Salonda yer alan avizenin ışığı odayı aydınlatmıyordu.

Mecaz Anlam

Öğretmenim bende ışığı daha üçüncü sınıftayken görmüştü.

Terim Anlam

Fen bilimleri dersinde ışık kaynakları konusunu işleyeceğiz.

GERÇEK ANLAM

Bir sözcüğün söylendiğinde akla gelen ilk anlamına gerçek anlam denir.

Örnek:

- Tutunduğum dal o kadar inceydi ki birden kırıldı.
Gerçek anlam Gerçek anlam
- Deniz her sene bu ay köpürmeye başlar.
Gerçek anlam
- Küçüklükten beri karanlıktan korkardım.
Gerçek anlam

MECAZ ANLAM

Bir sözcüğün gerçek anlamını yitirerek kazandığı yeni anlama mecaz anlam denir.

Örnek:

- Yeni gelen çocuk ince davranışlı ve hâlden anlayan biriydi.
Mecaz anlam
- Babam beni arabanın içinde görünce köpürdü.
Mecaz anlam
- Yaşanan karanlık günlerden sonra herkes biraz durgunlaştı.
Mecaz anlam Mecaz anlam

ÖĞRENİYORUM

Aşağıdaki sözcükleri hem gerçek anlamlarıyla hem de mecaz anlamlarıyla cümle içinde kullanalım.

Soğuk	Gerçek	
	Mecaz	
Tok	Gerçek	
	Mecaz	
Kara	Gerçek	
	Mecaz	
Koku	Gerçek	
	Mecaz	

TERİM ANLAM

Bir bilim, sanat, meslek dalıyla ilgili özel ve belirli bir anlamı olan sözcüklere terim anlamı sözcükler denir.

NOT

Bir sözcüğün birden çok gerçek anlamı olabilir.

NOT

“Sözlük anlamı”, “ilk anlam” ya da “temel anlam” ifadeleri gerçek anlam yerine kullanılabilir.

NOT

Kimi sözcüklerin akla gelen ilk anlamı aynı o sözcüğün terim anlamıdır.

ALTIGEN

Duyduğumuz an aklımıza "altı kenarı bulunan şekil" anlamını getirdiğimiz bu sözcük, aynı anda bir matematik terimidir.

TERİM ANLAM

AİT OLDUĞU DAL

DİL BİLGİSİ

- Şiir
- Hikâye
- Virgül

MÜZİK

- Nota
- Es
- Sol anahtarı

FUTBOL

- Ofsayt
- Penaltı
- Gol

TERİM ANLAM

AİT OLDUĞU DAL

TİYATRO

- Skeç
- Perde
- Sufle

MATEMATİK

- Kare
- Açı
- Doğal sayı

FEN BİLİMLERİ

- Kuvvet
- Madde
- Işık

NOT

Bilim, sanat, meslek dallarının adları terim anlam değildir.

NOTLARIM

Örnek:

- İzlediğimiz ikinci skecin konusu, sonsuz yalnızlıktı.
Terim anlam
- Hakem, ceza sahası içinde düşürülen oyuncu için "Penaltı yok." dedi.
Terim anlam

ÖĞRENİYORUM

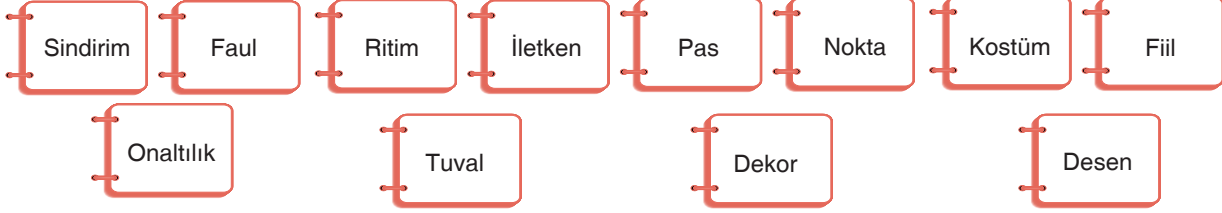
- Aşağıdaki boşluğa içinde "fen bilimleri" teriminin geçtiği bir cümle yazınız.

- Aşağıdaki boşluğa içinde "müzik" teriminin geçtiği bir cümle yazınız.

ETKİNLİK – 1

Aşağıdaki terim anlamlı sözcükleri ait olduğu alana yazınız.

1	2	3	4	5	6
Spor	Müzik	Türkçe	Tiyatro	Resim	Fen Bilimleri

ETKİNLİK – 2

Aşağıdaki cümlelerde altı çizili sözcüklerin gerçek anlamlı mı, mecaz anlamlı mı olduklarını karşlarına yazınız.

1	Eskiden mayıs ayında havalarda bu kadar <u>soğuk</u> olmazdı.	
2	Çocuğunun <u>parlak</u> bir geleceğinin olması için çok çalışıyor.	
3	Emrah'ın gerçek <u>yüzünü</u> en sonunda bütün sınıf gördü.	
4	Okullarda öğretimden çok <u>eğitime</u> önem verilmelidir.	
5	Bugüne kadar gördüğüm en <u>açık</u> fikirli öğretmendi.	
6	Çocuklara her gün mutlaka dikkatli olmalarını <u>öğütlerdi</u> .	
7	Gamze'nin yaşadıklarını başka biri yaşasa <u>kaldıramazdı</u> .	
8	Eli o kadar <u>ağırdı</u> ki bir işi uzattıkça uzatırdı.	
9	Yeni aldığım şampuan, gözlerimi <u>kaşındırıyor</u> .	

ETKİNLİK – 3

Aşağıdaki cümlede yer alan terim anlamlı sözcüklerin altını çizip sözcüğün hangi alana ait olduğunu yazınız.

- 1 Milli Takımımızın Letonya'ya attığı gol, ofsayt gerekçesiyle iptal oldu.
.....
- 2 Ek fiilin ikinci görevini bir türlü ezberleyemedim.
.....
- 3 Karenin bütün kenarlarının uzunluğu birbirine eşittir.
.....
- 4 İzlediğimiz oyun iki perdeden oluşan bir dramdı.
.....
- 5 Kaplumbağa Terbiyecisi tablosu Osman Hamdi Bey'e aittir.
.....

ETKİNLİK – 4

Aşağıdaki cümlelerde mecaz anlamda kullanılan sözcüklerin altını çiziniz.

- 1 Sana söylediğim açıdan bakarsan doğru yolu görebilirsin.
- 2 Hayvanın tatlı bakışları hepimizin yüzünü güldürdü.
- 3 Görevlendirme olarak gittiğim okula bir türlü ısınamadım.
- 4 Değişik ayak oyunları bizi yarışmadan attırmaya çalışıyor.
- 5 Otelin bugünkü yemek menüsüne gerçekten bayıldım.
- 6 Acı tecrübelerim bana gösterdi ki kimseye fazla güvenmemelisin.
- 7 Bir aya kalmadan bu işin kokusu çıkar diye düşünüyorum.
- 8 Ailesiyle geçirdiği trafik kazası onda derin izler bırakmış olmalı.
- 9 Yumuşacık kalbiyle şimdiye kadar kimseye kötü bir söz söylememiştir.
- 10 Öğretmenimin verdiği görevi zamanında teslim edemezsem biterim.

6.2.5.: Kelimeleri anlamlarına uygun kullanır.

6.3.5.: Bağlamdan yararlanarak bilmediği kelime ve kelime gruplarının anlamını tahmin eder.

1

KAZANIM TESTİ

1. “Soğuk” kelimesi aşağıdaki cümlelerin hangisinde mecaz anlamda kullanılmıştır?

- A) Buz tırmanışı, soğuk kış günlerinde yapılabilecek heyecanlı sporlardan biri.
- B) Soğuk içecekler vücudumuzun normal ısısının düşmesine neden olur.
- C) Aldığı yiyeceklerin bazıları soğuk ortamda bekletildiği için bozulmuş.
- D) Yeni bir kayak takımı alma isteği soğuk karşılanınca eve gitmek istemedi.

2. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde “doğru” sözcüğü terim anlamda kullanılmıştır?

- A) Bu yoldan denize doğru yürürsen bizim eve ulaşırsın.
- B) Benimle doğru konuş, diyerek uzaklaştı arkadaşından.
- C) Dedemin saati kesinlikle doğrudur, hiç yanıldığını görmedim.
- D) Matematik dersine, tahtaya bir doğru çizerek başladık.

3. Aşağıdaki cümlelerde yer alan altı çizili kelimelerden hangisi gerçek anlamı dışında kullanılmıştır?

- A) Yetenekleri ve zekâsıyla takım arkadaşları içinde kısa zamanda sivrildi.
- B) Şiirlerini yazdığı defterin bazı bölümlerinin silinmesine çok üzülmüştü.
- C) İşlerin başarılı bir şekilde sürdürülmesinde hiçbir engel olmadığını söyledi.
- D) Hafta sonları trafik çok yoğun olduğu için toplu taşıma araçlarını kullanıyordu.

4. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde sözcüklerin tamamı gerçek anlamlıdır?

- A) Kayseri’de yaşadığımız o tatlı günleri asla unutamam.
- B) Kuru anlatıma sahip hikâyeleri okurken çok sıkılıyorum.
- C) Bu çanta çok ağırmış, diyerek çantayı bana vermesine şaşırđım.
- D) Yemeđi nasıl pişirmesi gerektiğini ince ince anlattım kardeşine.

5. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde “kopmak” kelimesi gerçek anlamıyla kullanılmamıştır?

- A) Ceketinin kol düğmesinin koptuđunu henüz fark etmedi.
- B) Salıncağın iplerinin kopmasıyla kendini birden yerde buldu.
- C) Akşamki fırtına nedeniyle kopan ağaç dalları yolu kapatmıştı.
- D) Eşyaları yeni evime taşıdım ama kollarım koptu.

6. I. Bu sert yatak nedeniyle uyumak imkânsız.
II. Yumuşak bir ses tonuyla başladı veda konuşmasına.
III. Karşı daireden gelen keskin koku tüm binayı sardı bir anda.
IV. Gözlerindeki o sıcacık gülümsemeyi yıllar geçse de unutamam.

Numaralanmış cümlelerin hangisinde mecaz anlamlı kelime yoktur?

- A) I. B) II. C) III. D) IV.

7. I. Sorunu kökten çözebilmek için İzmir'e kadar gitmiş.
II. Bu şarkının bestesini genç bir sanatçı yapmış.
III. Cümleyi öğelere ayırırken önce yüklemi bulmalısın.
IV. Oyunun ikinci perdesi çok eğlenceliydi.

Numaralanmış cümlelerin hangisinde terim anlamlı bir sözcük yoktur?

- A) I. B) II. C) III. D) IV.

8. • O lokantanın adı çıkmış, yoksa yemekleri iyi değil.
• Çocukların birbirine değişik adlar takmasına engel ol.
• Doktora benim adımlı verirsen sana yardımcı olur.
• Yeni doğan kızına güzel bir ad koymak istiyor.

Numaralanmış cümlelerde "ad" kelimesi kaç farklı anlamda kullanılmıştır?

- A) 1 B) 2 C) 3 D) 4

9. "Seçmek" kelimesi aşağıdaki cümlelerin hangisinde "görmek" anlamında kullanılmıştır?

- A) Kitaplardan hangisini seçeceğime karar veremedim.
B) Anneannem yaşlı ama gözleri her şeyi seçiyor.
C) Sınıfımıza yeni başkan olarak Ali'yi seçtik.
D) Arkadaş seçimi öğrencinin başarısını etkiler.

10. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde "bakmak" kelimesi diğerlerinden farklı anlamda kullanılmıştır?

- A) Denize, balıklara bakmak insana mutluluk veriyor.
B) Yıldızlara dürbünle bakmak çok zevkliydi.
C) Ben yemek yaparken kardeşine bakar mısın?
D) Gün boyu televizyona bakmak insanı olumsuz etkiler.

11. Aşağıdaki altı çizili sözcüklerin hangisi gerçek anlamlı değildir?

- A) Portakal kabuklarının kokusu bütün odayı kaplamıştı.
B) Resimleri çerçeveletip duvara asmak istiyordu.
C) Acı günlerin ardından sonunda huzura kavuşmuştu.
D) Elektriklerin sık sık kesilmesi nedeniyle televizyon bozulmuş.

12. Sözcüklerin zaman içinde farklı nedenlerle değişik durumlar için kullanılmasına, bir sözcüğün birden fazla anlam taşımasına çok anlamlılık denir.

- I. Biraz avans istemek için bugün muhasebecimi göreceğim. (Yanına gidip konuşmak)
II. Okuldan sonraki görüşmelerimizde edebiyat ve sanat üzerine konuşurduk. (Sohbet etmek)
III. Benden aldığın kitabı getirirken için sana iki gün süre tanıyorum. (Sorumlu bilmek)
IV. Mal sahibi olduğum için benden izin almanız gerekiyordu. (Bir şey yapmak için onay sağlamak)

- Numaralı cümlelerdeki altı çizili ifadelerden hangisi, yay ayraç içindeki anlamına uygun kullanılmamıştır?**

- A) I. B) II. C) III. D) IV.

Ad Soyad :

1	A	B	C	D
2	A	B	C	D
3	A	B	C	D
4	A	B	C	D
5	A	B	C	D
6	A	B	C	D
7	A	B	C	D
8	A	B	C	D
9	A	B	C	D
10	A	B	C	D

11	A	B	C	D
12	A	B	C	D
13	A	B	C	D
14	A	B	C	D
15	A	B	C	D
16	A	B	C	D
17	A	B	C	D
18	A	B	C	D
19	A	B	C	D
20	A	B	C	D

Optik No : :

6.2.5.: Kelimeleri anlamlarına uygun kullanır.

6.3.5.: Bağlamdan yararlanarak bilmediği kelime ve gruplarının anlamını tahmin eder.

SÖZCÜKTE ANLAM

SÖZCÜKLER ARASI ANLAM İLİŞKİLERİ

Eş Anlam

Zıt Anlam

Sesteş

EŞ ANLAMLI (ANLAMDAŞ) SÖZCÜKLER

Yazılışları ve okunuşları farklı olmasına rağmen tam olarak aynı anlamı taşıyan sözcüklere, eş anlamlı sözcükler denir.

Aşağıdaki tabloda aynı renkteki sözcükler eş anlamlıdır.

Vazife	Görev
Uzak	Irak
Sınav	İmtihan
Özgür	Hür

Eş anlamlı sözcükler, birbirlerinin yerine kullanılabilir.

Örnek:

- Adınızı söyler misiniz?
İsminizi söyler misiniz?
- Başıma bir cisim isabet etti.
Kafama bir cisim isabet etti.
- Bir doktora görürseniz iyi olacak.
Bir hekime görürseniz iyi olacak.

Bir sözcüğün eş anlamlısı, kullanıldığı cümleye göre değişebilir.

Örnek:

Şeftaliler iyice büyümüş.

Bu cümledeki "büyüme" sözcüğü, "olgunlaşmak" anlamında kullanılmış.

Ona karşı hayranlığım gittikçe büyüyor.

Buradaki "büyüme" sözcüğü "artmak" anlamında kullanılmış

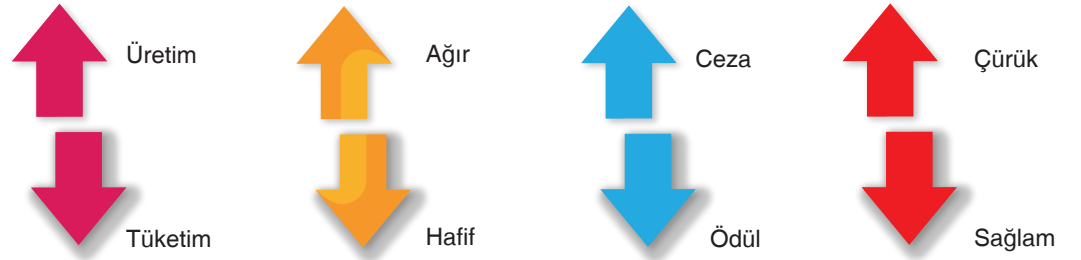
ÖĞRENİYORUM

Aşağıdaki sözcüklerin eş anlamlarını karşılarına yazınız.

Sözcük	→	.....
Soru	→	.....
Tabiat	→	.....
Minik	→	.....

ZIT (KARŞIT) ANLAMLI SÖZCÜKLER

Karşit kavramları karşılayan, anlamları bakımından birbirleriyle çelişen sözcüklere, zıt anlamlı sözcükler denir.

Bir sözcüğün zıt anlamlısı, kullanıldığı cümleye göre farklılık gösterebilir.

Örnek: Üzerini ince giyinmişti.

Bu cümledeki "ince" sözcüğünün zıt anlamlısı "kalın" sözcüğüdür.

Örnek: Ne kadar ince bir insan olduğunu davranışlarıyla herkese gösterdi.

Bu cümledeki "ince" sözcüğünün zıt anlamlısı, "kaba" sözcüğüdür.

NOT

Sözcükleri zıt (karşit) anlamlı kabul edebilmemiz için sözcüklerin her ikisinin de gerçek ya da mecaz anlamlı olması gerekir.

Örnek:

Elektrikler olmadığı için her yer karanlık.
“Karanlık” sözcüğü gerçek anlamda kullanılmış.
Aydınlık bir hayatı vardı.
“Aydınlık” sözcüğü mecaz anlamda kullanılmış.

Dolayısıyla bu cümlelerde geçen “karanlık” ve “aydınlık” sözcükleri birbirinin zıddı değildir.

Bir sözcüğün olumsuz, onun zıt anlamlısı değildir.

Örnek:

“Başlamak” sözcüğünün olumsuzu “başlamamak”, zıt anlamlısı ise “bitirmek” sözcüğüdür.

ÖĞRENİYORUM

Aşağıdaki tabloda geçen sözcüklerin sırasıyla olumsuzunu ve zıt anlamlısını karşısında verilen boşluğa yazınız.

Sözcükler	Olumsuzu	Zıt Anlamlısı
Bayılmak	.....	.....
Kaybetmek	.....	.....
Doymak	.....	.....

EŞ SESLİ (SESTEŞ) SÖZCÜKLER

Yazılış ve okunuşları aynı, anlamları birbirinden tamamen farklı olan sözcüklere eş sesli (sesteş) sözcükler denir.

Aşağıdaki tabloda yer alan her bir sözcük sesteştir.

Yaş	Bin
Dolu	Gül
At	Dik

NOT

Bir sözcüğün olumsuz, onun zıt anlamlısı değildir.

NOT

Şapka (düzeltme – inceltme) işareti (^) olan sözcükler ile şapka işareti olmayan sözcükler arasında sesteşlik özelliği aranmaz. Çünkü bu sözcüklerin hem yazılışı hem okunuşu farklıdır.

Örnek:

Hala – hâlâ, kar – kâr...

ETKİNLİK

ETKİNLİK – 1

Aşağıdaki bulmacada yukarıdan aşağıya, soldan sağa; “mana, mektep, ilan, eser, çabuk, vazife” sözcüklerinin eş anlamları gizlenmiştir. Bu sözcükleri bulmacadan bulunuz.

ETKİNLİK – 2

Aşağıdaki cümlelerde yer alan sesteş sözcüklerin altını çizip sesteşini cümlede kullanınız.

- 1 Her yaz tatile, Antalya'ya, giderdi.
.....
- 2 Kır saçlı bir adam olaya şahitlik etti.
.....
- 3 Bahçeye fidanları büyük bir özenle diktik.
.....
- 4 Yemeğin üzerine demli bir çay iyi gider.
.....
- 5 Duvarların grinin tonlarında bir renge boyanmasını istiyorum.
.....
- 6 Evdeki gereksiz eşyaları çöpe attım.
.....

ETKİNLİK - 3

Aşağıdaki bulmacayı, verilen yönergeye uygun olarak doldurunuz.

Kutucukları doldurduktan sonra numaralı anahtar harfleri sırasıyla birleştirip anahtar harfler kısmına yazınız.

1. "Cevap" sözcüğünün eş anlamlısını yazınız.
2. "Deprem" sözcüğünün eş anlamlısını yazınız.
3. "Alıcı" sözcüğünün zıt anlamlısını yazınız.
4. "Barış" sözcüğünün zıt anlamlısını yazınız.
5. "Faydalı" sözcüğünün eş anlamlısını yazınız.
6. "Anı" sözcüğünün eş anlamlısını yazınız.
7. "Cesur" sözcüğünün zıt anlamlısını yazınız.

1.	1						
2.					2		
3.							
4.							
5.			3				
6.					5		
7.			4				

ANAHTAR HARFLER

1.	2.	3.	4.	5.
----	----	----	----	----

ETKİNLİK - 4

Aşağıdaki tabloda boş bırakılan yerleri örnekteki gibi doldurunuz.

	Sözcük	Olumsuz	Zıt Anlamlısı
1	Susmak	Susmamak	Konuşmak
2	Isınmak		
3			Çıkmak
4	Nesnel	Nesnel değil	
5		Oturmamak	
6	Pahalı		Ucuz
7			Hatırlamak
8			Uyanmak

6.2.5.: Kelimeleri anlamlarına uygun kullanır.

6.3.5.: Bağlamdan yararlanarak bilmediği kelime ve gruplarının anlamını tahmin eder.

1. “Bu hediyeleri kardeşime kim almış?” cümlesindeki altı çizili sözcüğün eş anlamlısı aşağıdakilerin hangisinde kullanılmıştır?

- A) Her doğan günün bir dert olduğunu sonradan öğrendim.
- B) Dün akşam gelen konuklar, dedemin askerlik arkadaşlarıymış.
- C) Çocukları sevindirmek için hepsine tek tek armağan aldım.
- D) Yazın çok merak ettiğim Alanya Kalesi’ni gezmeye gideceğim.

2. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde zıt anlamlı kelimeler bir arada kullanılmamıştır?

- A) Kışın koyu, yazın açık renk elbiseler giyinirim.
- B) Bu kavşaktan sağa dönüp 200 metre sonra sola sapacaksınız.
- C) Tok, açın hâlimden anlamaz, diye boşa dememişler.
- D) Yol kenarındaki çiçekleri bir bir yoldu.

3. Dün sabah içtiğimiz çayın tadı damağımızda kaldı.

I II III IV

Bu cümledeki sözcüklerden hangisi sesteş anlamlıdır?

- A) I. B) II. C) III. D) IV.

4. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde “öykü” sözcüğünün eş anlamlısı vardır?

- A) Annem, bulaşıkları yıkayıp hemen yanımıza geleceğini söyledi.
- B) “Benimle bu şekilde konuşman hoş değil.” deyip koşarak gitti.
- C) “Kaşığı”nın Ömer Seyfettin’in en güzel hikâyelerinden biri olduğunu söyledi.
- D) Terli terli su içmemem konusunda beni sert bir dille uyardı.

5. Küçük çocuk, bugün karnının çok aç olduğunu söyledi.

Bu cümlede altı çizili sözcüğün sesteşi hangi cümlede kullanılmıştır?

- A) Sabahtan beri bir şey yemedim, çok açım.
- B) Açlığımı bastırarak bir şeyler yesem iyi olacak.
- C) Pencereyi aç, içerisi biraz hava alsın.
- D) Açlıktan kan şekerim düştü.

6. Aşağıdakilerin hangisinde eş anlamı olan bir sözcük yoktur?

- A) Bu sene okullar salgından dolayı çok geç açılacaktı.
- B) Yaşlı adam, yüzüme yılların verdiği yorgunlukla baktı.
- C) Geçen hafta bütün duvar kâğıtlarını biz getirdik.
- D) Beni bu büyük vazifeye layık görmeye sevindim.

7. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde sesteş bir sözcük yoktur?

- A) Tarlada çok yorulduğu için bir anda yere düştü.
- B) Onun kaç dil bildiğini duysanız küçük dilinizi yutarsınız.
- C) Suratındaki kahverengi ben, sana çok yakışıyor.
- D) Kardeşini karşısında görünce neye uğradığını şaşırıldı.

